

YTRE ENEBAKK HISTORIE UTBYGGING

Tilbakefører husmannsplassen og åpner for utleie

Husmannsplassen Kvernstua Foto: Asplan Viak

✚ Av [Gro Arneberg Thoresen](#)

09. september 2020, kl. 03:50 ▼

Block Watne skisserer bevaring av tun og bygninger på Kvernstua, og vil la barnehagen ta plassen i bruk og de ønsker utleie.

DEL

Block Watne har opplyst til Enebakk kommune at de nærmer seg en igangsetting av restaureringsarbeidene av Kvernstua.

Den gamle husmannsplassen skal få stå bevart inne i det nye utbyggingsområdet Vågtunet i Ytre Enebakk.

Til barnehage og utleie

Block Watne ser for seg å bevare tun og alle bygninger som har vært og legger opp til at barnehagen som kan komme i området kan ta husmannsplassen i bruk som del av sin bygningsmasse.

Ønsket er videre at standarden skal bli slik at det kan være opphold og aktiviteter og lagringsplass i byggene, og man ønsker utleielokaler i stuebygningen

Kommer i bruk

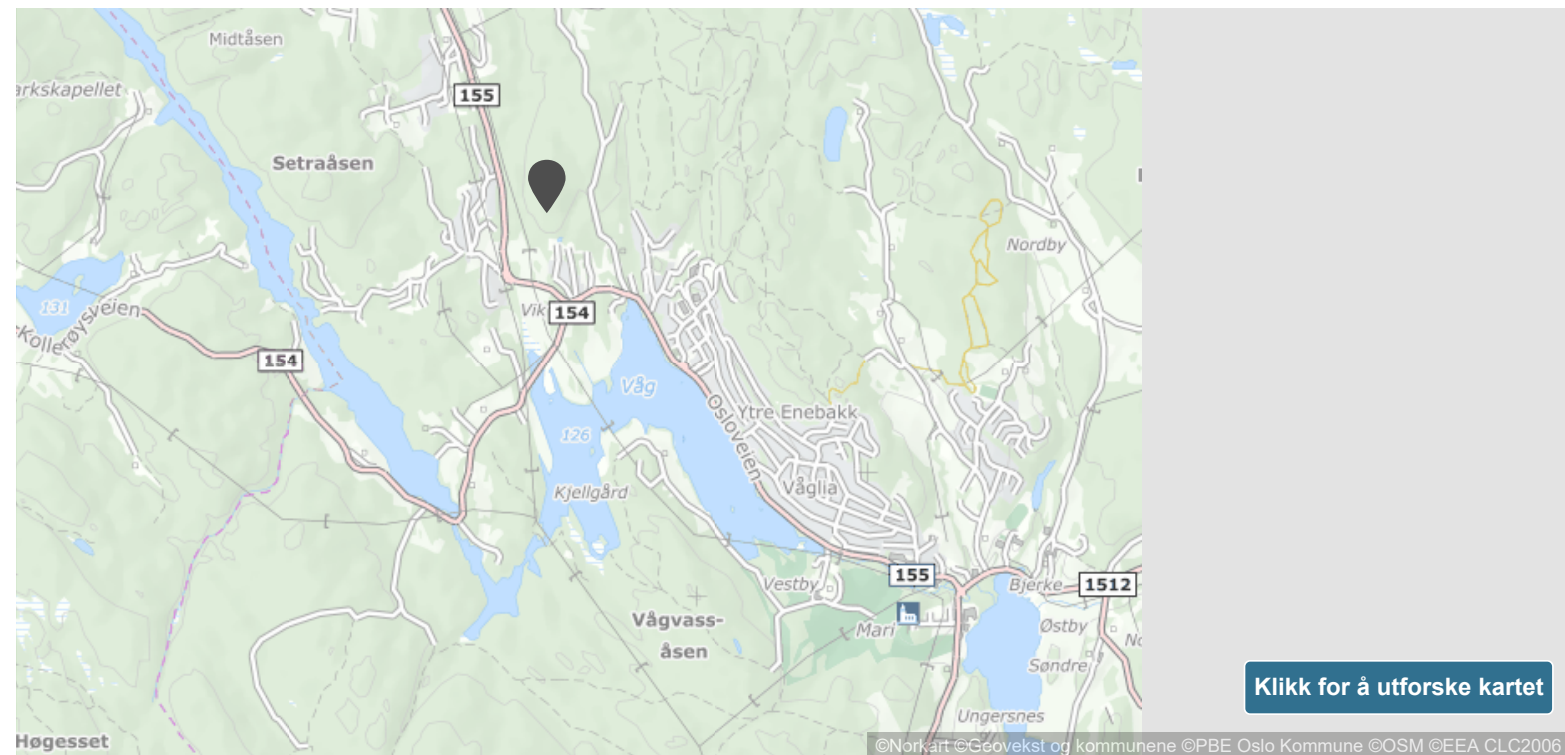
Det er et omfattende prosjekt som beskrives i planforlaget som er utarbeidet av Asplan Viak.

Dagens standard av alle bygg er beskrevet, og videre opplyses det om hva som er tenkt gjort for å kunne bevare mest mulig av det helt originale.

Kvernstua består av tun, stuebygning, driftsbygning med fjøs, låve og stall sammenbygd samt et mindre uthus/skjul, opplyses det i beskrivelsen.

I følge SEFRAK-registeret er stuebygningen oppført i 1840-årene, låven i 1874, mens skjulet er oppført i 1935.

Bjerklandsveien, som går gjennom tunet og videre innover i marka, er opprinnelig den gamle Enebakkveien mellom Durudhøgda og Våg og ble trolig etablert før 1650.

Spesielt

Både at en husmannsplass fra nettopp denne tiden, med alle bygningene mer eller mindre intakt, er bevart, og beliggenheten ved en vei som var sentral, gjør at Kvernstua er spesiell og sjelden i vår region.

I beskrivelsen kommer det frem at stuebygningen opprinnelig ble bygget som et svalgangshus, som var spesielt for sin tid. Fra svalgangen, som sto vendt ut mot tunet, gikk det dører inn til begge rommene i huset. Veggene var av tømmer.

Planløsningen stemmer godt med en toromsplan, en bygningstype som kom i bruk blant jevne bønder på 1700-tallet og som fortsatt var i bruk i første halvdel av 1800-tallet, opplyser Asplan Viak.

Senere er det bygget på kammers mot nord og den særpregede svalgangen er bygget inn og det har kommet til et bad her.

Rester etter virksomhet

Det har ikke vært plen eller hage rundt Kvernstua. Tunet og omkringliggende innmark har i alltid vært slåtteeng og brukt som dyrefor. Kvernstubekken øst for husmannsplassen har rester etter eldre virksomheter som kverner, demninger og tjærebrenningsovn.

I rapporten kommer det frem at det enda gjenstår å sjekke tilstanden på bygningene. Det er ikke lenge siden deler av taket raste på låven. I rapporten har det vært skissert som et hastetiltak å fjerne takstein, slik at vekten på bygningene reduseres.

Bygningskonstruksjonen består i dag av lafteverk kledd med stående tømmermannspanel. Grunnmuren er oppført av naturstein.

Ønsker en tilbakeføring

Ønsket er å tilbakeføre huset i størst mulig grad. Det skal brukes gamle materialer så langt det er mulig. Takstein som ikke er ødelagt ønskes til gjenbruk på plassen. De gamle vinduskonstruksjonene skal frem og det skal bestilles vinduer som passer disse.

Det vil bli lagt nytt bad og kjøkkenkrok.

I planen er det grundig beskrevet hva som fortsatt er originalt på bygget og hvordan det best kan komme frem i lyset igjen. Et forslag er å fjerne tapet i rommene og la gammel panel komme frem. Er det manglende panel kommer ny.

LES OGSÅ

Låven raste og ledningen hang over veien. - Trist, sier leder i historielaget

Kvernstua

Kvernstua er en husmannsplass under Vik gård, som trolig ble ryddet så tidlig som i eldre steinalder. Til Vik var det i 1701 nevnt fem husmenn, og en av de fem husmannsplassene var Kvernstua.

Det legges nå opp til en antikvarisk istandsetting av Kvernstua, som vil si bruk av håndverksmetoder og materialer som passer til anleggets alder og særpreg.

Et forslag lyder på at stuebygningen tilbakeføres til sin opprinnelige byggestil. Det foreligger ikke kjent dokumentasjon på hvordan denne bygningen har sett ut, men bevaringen tar utgangspunkt i andre tilsvarende bygg i regionen.

Kilde: Asplan Viak